

I. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ПОКАЗНИКІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ФЕХТУВАЛЬНИКІВ-ШПАЖИСТІВ РІЗНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ГРУП

Алла Хохла, Михайло Линець
Львівський державний університет фізичної культури

Аннотация

Внесение изменений в правила соревнований и рост объемов соревновательных нагрузок в современном фехтовании требуют усовершенствования системы физической подготовки фехтовальщиков различной спортивной квалификации в соответствии с содержанием соревновательной деятельности. Цель – выявить наличие корреляционных взаимосвязей между показателями специальной физической подготовленности у фехтовальщиков-шпажистов и зависимость их структуры от уровня спортивной квалификации. Установлено наличие статистически достоверных прямых корреляционных взаимосвязей, общее количество которых с ростом спортивной квалификации уменьшается вдвое (с 6-ти до 3-х) и отсутствие взаимосвязей обратного характера между показателями специальной физической подготовленности фехтовальщиков-шпажистов обеих квалификационных групп.

Ключевые слова: фехтовальщики, подготовленность, корреляция.

Annotation

Making alteration in the rules of competitions and growth of volumes of the contention loadings in the modern fencing are require the improvement the system of physical preparation fencers of different sporting qualification in accordance with maintenance of competitive activity. Purpose – to find out the presence of correlation intercommunications between indexes of the special physical preparedness of fencers and dependence of their structure from the level of sporting qualification. There are set a presence of statistically reliable lines of cross-correlation intercommunications, the general amount of which with growth of sporting qualification diminishes twice (from 6 to 3) and absence of intercommunications of reverse character between the indexes of the special physical preparedness fencers of both qualifying groups.

Keywords: fencers, preparedness, correlation.

Постановка проблеми.

В останні роки фехтування характеризується гострою конкуренцією на міжнародній спортивній арені та внесенням змін до правил змагань з метою підвищення видовищності. Комерціалізація та професіоналізація спорту вищих досягнень призводить до збільшення обсягу змагальних навантажень, що висуває високі вимоги до фізичної та функціональної підготовленості спортсменів. Тому проблема вдосконалення фізичної підготовки фехтувальників різної спортивної кваліфікації у відповідності до змісту змагальної діяльності є актуальною.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз досліджень фахівців теорії спорту [1, 3, 5] дозволяє стверджувати, що перенос фізичних якостей не буває однозначним на всіх етапах багаторічної підготовки спортсменів. Зокрема, Тышлер Д.А., Мовшович А.Д. виявили позитивні взаємозв'язки між показниками фізичної підготовленості і результативності техніко-тактичних дій фехтувальників різного віку [4]. Однак результати лише частково відображали структуру взаємозв'язків між показниками спеціальної фізичної підготовленості фехтувальників-шпажистів. Бусол А.В. зі співавторами

Кореляційні взаємозв'язки показників спеціальної фізичної підготовленості фехтувальників-шпажистів II-I спортивних розрядів

№	Фізична якість	1	2	3	4	5	6
1	Вибухова сила	1,000					
2	Швидкісна сила	-0,191	1,000				
3	Швидкість пересувань вперед	-0,272	-0,393	1,000			
4	Швидкість пересувань назад	-0,304	-0,194	0,823	1,000		
5	Силова витривалість	-0,032	0,441	-0,512	-0,472	1,000	
6	Спритність	-0,441	0,100	-0,009	0,057	0,246	1,000

Примітка:

$r_{\text{крит.}} \geq 0,332$ для $p \leq 0,05$; $r_{\text{крит.}} \geq 0,435$ для $p \leq 0,01$; $r_{\text{крит.}} \geq 0,539$ для $p \leq 0,001$

установили прямі взаємозв'язки між швидкісними та силовими показниками загальної та спеціальної фізичної підготовленості [2]. Ці наукові дані відображають взаємозв'язки. Разом з тим, нами не виявлено результатів наукових досліджень, які характеризують структуру кореляційних взаємозв'язків спеціальної фізичної підготовленості фехтувальників-шпажистів різної спортивної кваліфікації, що враховують останні зміни у правилах змагань і відповідність структурі та змістові змагальної діяльності фехтувальників-шпажистів.

Мета – з'ясувати наявність кореляційних взаємозв'язків між показниками спеціальної фізичної підготовленості у фехтувальників-шпажистів та залежність їх структури від рівня спортивної кваліфікації

Організація дослідження. Педагогічне тестування полягало у визначенні рівня спеціальної фізичної підготовленості [2, 4], після стандартної розминки. Проводилось у 2010 році за участі 66 фехтувальників-шпажистів: членів збірної команди України з фехтування на шпагах та фехтувальників-шпажистів ДЮСШ м. Львова. Спортсмени за кваліфікаційним рівнем поділені на дві групи: спортсмени масових розрядів – II-I спортивні розря-

ди (35 спортсменів); кваліфіковані спортсмени – КМС, МС та МСМК (31 спортсмен). Для виявлення кореляційних взаємозв'язків між показниками спеціальної фізичної підготовленості фехтувальників-шпажистів нами використовувався кореляційний аналіз Браує-Пірсона. Взаємозв'язки на рівні достовірності $p \leq 0,001$ ми віднесли до сильних, на рівні $p \leq 0,01$ – до середніх і на рівні $p \leq 0,05$ – до слабких.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз кореляційної матриці кількісних показників спеціальної фізичної підготовленості фехтувальників-шпажистів показав наявність статистично достовірних $p \leq 0,05-0,001$ взаємозв'язків у обох кваліфікаційних групах. Проте їх структура була різною.

У фехтувальників-шпажистів II-I спортивних розрядів було виявлено загалом 6 статистично достовірних взаємозв'язків між показниками спеціальної фізичної підготовленості (табл. 1). При цьому найбільшу кількість кореляційних взаємозв'язків (по 3) встановлено між спеціальною силовою витривалістю і швидкістю пересування в бойовій стійці вперед та іншими показниками спеціальної фізичної підготовленості.

Сильний прямий кореляційний взаємозв'язок встановлено

між показниками швидкості пересування в бойовій стійці вперед і назад (0,823), що логічно, оскільки моторний компонент тестів є подібним.

Середні прямі кореляційні взаємозв'язки встановлено між спеціальною силовою витривалістю та швидкісною силою (0,441), швидкістю пересувань в бойовій стійці вперед (-0,512) і назад (-0,472). Можна припустити, що такий взаємозв'язок спричинений подібністю механізмів забезпечення виконання цих тестових завдань. Такого ж рівня кореляційний взаємозв'язок встановлено між вибуховою силою поштовхової ноги та спритністю (-0,441), що, ймовірно, пов'язано з роботою швидкісно-силового характеру в обох тестах. Окрім того, такий взаємозв'язок вказує на доцільність комплексного розвитку цих якостей в одному тренувальному занятті.

Слабкий кореляційний взаємозв'язок встановлено між швидкісною силою і швидкістю пересування в бойовій стійці вперед (-0,393).

У кваліфікованих фехтувальників-шпажистів у порівнянні зі спортсменами попередньої кваліфікаційної групи кількість статистично достовірних взаємозв'язків між показниками спеціальної фізичної підготовленості зменшилась до трьох, що вдвічі мен-

Кореляційні взаємозв'язки показників спеціальної фізичної підготовленості кваліфікованих фехтувальників-шпажистів

№	Фізична якість	1	2	3	4	5	6
1	Вибухова сила	1,000					
2	Швидкісна сила	-0,022	1,000				
3	Швидкість пересувань вперед	-0,088	-0,082	1,000			
4	Швидкість пересувань назад	-0,165	-0,203	0,893	1,000		
5	Силова витривалість	0,212	0,411	0,331	0,121	1,000	
6	Спритність	-0,529	0,247	0,161	0,156	0,002	1,000

Примітка:

$r_{\text{крит.}} \geq 0,349$ для $p \leq 0,05$; $-r_{\text{крит.}} \geq 0,449$ для $p \leq 0,01$; $r_{\text{крит.}} \geq 0,554$ для $p \leq 0,001$

ше ніж у шпажистів-розрядників (табл. 2). Це, ймовірно, зумовлене більш вузькою спрямованістю тренувального процесу та наближенням спортсменів до межі індивідуальних адаптаційних можливостей.

Як і в спортсменів попередньої кваліфікаційної групи, сильний прямий кореляційний взаємозв'язок встановлено між швидкістю пересування в бойовій стійці вперед і назад (0,893), що свідчить про доцільність застосування одного з цих тестів.

Середній прямий кореляційний взаємозв'язок, відповідно, як у фехтувальників-розрядників, так і в кваліфікованих фехтувальників виявлено між вибуховою силою поштовхової ноги і спритністю (-0,529).

Зі зростанням спортивної кваліфікації послаблюється кореляційний взаємозв'язок між швидкісною силою та спеціальною силовою витривалістю. На відміну від фехтувальників-шпажистів попередньої кваліфікаційної групи (середній), у кваліфікованих – слабкий (0,411). У структурі кореляційних взаємозв'язків спеціальної фізичної підготовленості фехтувальників-шпажистів обох кваліфікаційних груп відсут-

ні взаємозв'язки оберненого характеру. Це вказує на можливість комплексного розвитку спеціальних фізичних якостей в одному тренувальному занятті.

Висновки.

1. Встановлено наявність статистично достовірних прямих кореляційних взаємозв'язків та відсутність взаємозв'язків оберненого характеру між показниками спеціальної фізичної підготовленості фехтувальників-шпажистів обох кваліфікаційних груп.

2. Загальна кількість достовірних кореляційних взаємозв'язків між досліджуваними показниками спеціальної фізичної підготовленості зі зростанням спортивної кваліфікації зменшується вдвічі (з 6-ти до 3-х).

3. У фехтувальників-розрядників найбільшу кількість достовірних взаємозв'язків (по 3) встановлено між спеціальною силовою витривалістю і швидкістю пересувань в бойовій стійці вперед та іншими показниками спеціальної фізичної підготовленості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Булатова М.М. Розвиток фізичних якостей / М.М. Булатова, М.М. Линець, В.М. Платонов // Теорія і

методика фізичного виховання. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. – К.: Олімпійська література, 2008. – Т.1. – С. 175-296. – ISBN 996-7133-96-6.

2. Бусол А. В. Взаємозв'язок показників розвитку швидкісних і силових якостей фехтувальників-початківців / Андрій Бусол, Андрій Никитенко, Вероніка Бусол, Василь Шуберт // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. –Л., 2009. – Т. 1. – С.62 – 67

3. Линець М.М. Основи методики розвитку рухових якостей: [навч. посіб. для фізкультурних вузів] / М.М. Линець.: Штабap, 1997. – 207 с. – ISBN 5-7620-14-9.

4. Тышлер Д.А. Двигательная подготовка фехтовальщиков / Тышлер Д.А., Мовшович А.Д. – М.: Академический Проект, 2007. – 153 с. – (Технологии спорта). – ISBN 978-5-8291-0890-8

5. Platonov V.N. La preparacion fisica / Platonov V.N., Bulatova M.M.: Barcelona: Paidotribo, 1992 – 407 p.

